

Guerra i Pau

Alfred Rubio, Metge i autor del llibre 22 Històries Clíniques de Realisme Existencial.

Tots els qui han passat una guerra recorden amb quina ànsia desitjaven la pau. Podria semblar, per aquest fet, que la guerra i la pau eren coses oposades i que la pau podia constituir el final de la guerra i, a la vegada, un objecte digne en si mateix: com podia ésser altrament, si era tan anhelada? Fins i tot els mateixos vencedors estan gairebé sempre cansats de la guerra. També desitgen la seva fi, també volen acabar amb tants esforços i amb les propies sagnies; volen assolir, encara que sigui amb una victòria mediocre, la pau en ella mateixa.

Malgrat tot la pau en si és poca cosa; és gairebé només quelcom negatiu: el fet de no estar en guerra, d'haver-la acabat. La pau és tan sols un mitjà per a quelcom més. La mera pau fóra un quietisme, una contemplació buida. És clar que es pot, després del malson d'una lluita cruenta, assaborir la pau uns instants, un cert temps, com qui paladeja un caramel, o es llepa els llavis després de menjar un dolç.

Però després ve l'acció, la feina quotidiana, el fet de pensar en una reestructuració del present tot pensant en el pròxim futur. La guerra no és quelcom que, tot i frissant per dins la pell de l'àmbit de la norma, d'allò que és lògic, d'allò que és convenient, romangui en l'interior de la societat. No. La guerra és quelcom que s'escapa més enllà, fora de tota sensibilitat i de tot control. És un espetec, una regressió antidualogant, una bretolada gegantina i destructora. Per això, l'oposat a la guerra també ha d'estar més enllà de l'altra frontera oposada. També ha de sortir d'allò que és corrent, del lògic i del previst.

I què pot ser això que sigui feliç en lloc de dolorós, i que sigui desitjable en lloc de temit, que uneixi en lloc que dispersi, que sembri amor en lloc d'odi; que faci que la victòria sigui de tots en lloc de ser d'un bàndol sol? Què pot ser aquest quelcom que, sent així, a la vegada sigui inusitat, sorprenent i plenament adult?

És quelcom que està molt oblidat i un xic menyspreuat per la gent, sacrificat per a un treball calvinista, obsessionadament productiu, esclavitzant, egoïsta -que creu que quan més èxit es té en ell, més benediccions s'assoleixen de les altures-. Aquest tret que mirem d'assenyalar, està relegat per moltes persones a favor d'una vida ordenada maniqueament, temerosa dels sentiments humans, desconfiadora de la llibertat i l'alegria.

Aquesta cosa, veritable punt oposat a la guerra, no és altra que la festa; saber viure la festa; saber viure en festa.

La vida és festa! Malgrat la duresa i els conflictes. Si els pares, els pedagogs, els governants creuen que ja n'hi ha prou amb oferir pau als qui viuen, es trobaran que atès que l'alè vital porta necessàriament a l'acció, si en aquest viure no se'ls promou a més, la festa -reverberant d'interès i de joia- la gent farà servir les seves forces per aquella mena de lluita que venç, que doblega i que obliga, farà la guerra, ja que les seves energies i el seu treball no desemboquen en fruïció festiva.

Aleshores, la pau no la prendran com un trampolí pel salt a la convivència i el goig sinó pel bot en la buida bogeria de la força desenfrenada. Si la pau no és engendradora de festa convivencial, dialogant, serà la mare del monstre d'una nova guerra, sense oïda i sense cor. De vegades es fa la guerra no per ambició o per idealisme, sinó per tedi. Això es veu en el viure quotidià: quantes vegades les disputes familiars tenen el seu origen en l'avorriment.

I una de les coses que cal recuperar per a la festa és el mateix treball. Exercitat com a un dret; segons la vocació de cadascú, sense riscos ni incomoditats inútils; en un clima d'estètica i de joia, amb companys amics; amb creativitat, amb responsabilitat. El treball com a preparació pròxima o remota de la festa.

La pau no ha de ser tan sols fonament per a una pesada reconstrucció i per a planejar la revenja; sinó sobretot, una possibilitat per viure la gran festa que és la vida.

Davant de tants éssers existents que són immolats a la guerra per ideologies parcials, per interessos o automessianismes, la festa és l'exaltació del vital comú: imaginativa, sempre difetrent, per essència sorpresiva, sempre amb el sabor oportú del moment en que ocorre. Ahora, és revitalitzadora. La festa dóna fe en els altres. Dóna esperança en el mateix món que ella mateixa engendra, en la festa es viu l'amistat en tots els seus modes i matissos. La festa que trascendeix també la lògica, és imprevisible, joiosa, abassegadora, unificant. Això sí que és l'oposat a la guerra. La pau és una condició i, fins i tot, pot ser-ne el germen. Però la pau, per evitar esdevenir amb prou feina no res, ha d'esclatar de debò socialment en flor i en fruit: bellesa i àgape. Festa!